

Latweeschu Awises.

No. 14.

Zettortdeenâ 4. Aprili.

1863.

Zaunas sinnaš.

Pehterburga. Keisers pawehlejis nemt tullu no iklatra pohda zulkura 1 rubl. 25 kap., ja tas pa semmes-zeklu tohp atwests pah rohbeschahm, un 2 rubl. 12 1/2 kap., ja tas ar fuggi tohp atwests.

Pehterburga. Keisers pawehlejis doht teem 2tras grenadiru diwisiones wirsneekeem, kas us Warschawu eet, un lam sirgi jaturr, puffi no gadda lohnes wairak, zitteem wirsneekeem treschu lohnes dalku wairak; saldatem brihw 2 pohdu wairak leetu panemt lihds. 3fchas grenadira diwisiones wirsneeke Pehterburgâ dabbu treschu lohnes dalku wairak, saldati dabbu 19 rubl. 15 kap. par gaddu un mehru putrainu par mehnesi preeksch usturra. Tapat arr dabbu Gwardias streblneeku batakkone, kas us Pohstem aishahjuse. Scho aishahjuschu saldatu seewas un behrni dabbu 5 rubl. 3 kap. par mehnesi. —

Pehterburga. Keisers us to grahmatu, kura winnam raksta, ka Langewizu uswarrejuschi un pah rohbeschahm dsinnusch, ar sawu augstu rohku rakstijis: „Balkawneeks Tschengeris darrjis ka teizams wihes un tadeht tohp zelts par General-Majoru. Wiffceem augsteem un semmeem wirsneekeem deenas-pawehleschanâ irr isfluddinajama Keisera labpatifschana un iklatram saldatam un undropzeeram jadabbu 1 rubulis fudr. n.“

Weidsamâs kauschanâs ar Langewizu no 5—10tai Merza deenai pawiffam 15 Kreewi (1 kapteine, Kerwanows ar 15 wahtim) nofauti un 30 eewainoti. Pohstem panehmuschi 204 plintes, 40 fohbinus, 131 ba-

jonettus, 256 schleypus un 188 iskaptis un wiffadas zittas leetas.

Wihne 22. Merz. Langewizu noweddusch us Tschnowizu Mehres semmê (Gistreikeru walsti), kur winnu ne turrechoht zettumâ, bet warreschoht pilfatâ dshwoht, jo sawu wahrdu dewis, ka ne iseeschoht no fchi pilfata.

No **Pohlu** rohbescheem raksta, ka nu dabbususch sinnaht, lahdi peederroht pee Pohlu fleppenas kumitetes; jo Warschawâ fanehmuschi schihs kumitetes presidentu Martschewski, un pee winna atraddusch papihrus, kas rahdoht, ka ir Bobrowskis, Jeska un Danilowskis peederroht pee schihs fleppenas kumitetes. Schee itt wiffi effoht itt jauni zilweki 20—24 gaddus tikkai wezzi, kas lihds schim fohlâs bijusch! Tahdi pazehluschees par Pohlu galwu!!

Pehterburga. Imâ Webruari leelâ Walstsbankâ (kur walstis naudn glabba un walda) bijusch 91 milljonu rubuti flaidrâ fudr. naudâ un Merzi wehl atmahusch no Sibiriâs kalnu-razzejeem 2 millj. fudr. rubl.; bet 7 millj. atkal isnemti tappusch.

Wilna. General Bergs, kas zelts par Leelwirsta Konstantina palihgu larra-leetas, taggad stahw Wilnâ.

Pohlusemme. Taggad flaidrakas sinnaš, kalabbad Langewizam ka gahjis. Pohstos effoht diwejadi dumpineeki, „tee baltee“, kas no augstas kahrts un leh-naki, un „tee farkanee“, kas wiffuwairat jauni zilweki, no semmahm kahrtahm un jo trakti newaldijami dumpineeki un nikni Kreewu eenaidneeki. Kâ taggad rahdâs, fleppenâ kumitetê tahdi jauni zilweki no teem

farfaneem bijufchi un fchee par diktatoru bij aizinaju-
fchi Mjeroslawski, kas tahds pats nifus trafs
dumpineeks, wiffu no Deewa liktu waldifchanu gribb
ifnihzinabt — bet arri lohti gohda fahrigs un labprabt
pats weenigais waldineeks gribbetu buht. Pa tam arri
no „balteem“ (augsteem Pohlu muifchneekem) zitti flep-
penâ kumitete effoht eetaifijufchees un fchee Mjeros-
lawfka prettineeki buhdami un no tahda diktatora grib-
bedami atpeftitees, tuhda Langewizu zehla par dikta-
toru, tâ la redsejufchi, fchim gan semmam bet duh-
fchigam karrâ-wihram un zittadi gudri mahzitam un
labbam wihram karrâ labba laime, bet Mjeroslawskim
flitti kauschanâs ifdewees un aifbehdsis. Nu Lange-
wizs zil fpehdams gan darbojees dumpineeku pulkus
ahtri eemahziht un apgahdaht ar eerohfcheem, tohs
leelâ pulkâ faweenojis un duhfhigigi kahwufchees. To-
mehr „baltee“ ir Langewizu ne gribbejufchi par fawu
pahrwaldineeku un pawehletaju, itt lâ arri „tee far-
faneem“ Mjeroslawskim draugi buhdami Langewizu ne
gribbejufchi. Tad nu Langewizam jaw gruhfi deefgan
bijis ar wiffeem fcheem prettineekem, fur tad nu wehl
ar Kreeweem ifdeenâs kaudamees, kas nahkufchi un
nahkufchi ar leelaku fpehku. Nu wehl atnahkufchi
jauni kungi no augsteem muifchneekem, gribbejufchi
tuhdal palikt par wirfneekem. Zagofzas kauschanohs
beigufchi, Langewizs fchohs prettineekus zaur karrâ-
teesu lizzis teefahf, bet fchi ne-ustizziga teefa atlaidufe
wainigus; jo pallawneeks Tschapskis, Mjeroslawfka
draugs, par fcheem turrejees un zittus usmuffinajis. —
Kad nu pehzak ar Kreeweem bij jakaujahs, tad, kaut
gan Langewizs gudri waldijis un duhfhigigi turrejees,
Tschapskis ar fawem jahtneekem naw palihdsejis, bet
aifjahjis prohjam un ir tee ar ifkaptim winnam pal-
kak aismuffufchi. Tiklai ftrehneeki un Swaweeufchi
palikkufchi pee Langewizu. Tad fchis nu redsoht, ka
wianu ne klaufa un atfahjufchi, nakti wehl fa-azina-
jis wiffus waddonus farunnatees, lâ nu lai darra.
Tê winnam par dauds prettineeku bijis, arri kumitete
pawehlejufe, lai wairs ne kaujahs faweenotâ leelâ pul-
kâ, bet lai atkal fahl ifdallitees mafôs pulkôs meschôs.
Tad nu tâ bij jadarra, lâ 13tâ Nummuri effam stah-
stijufchi 74tâ lappâ — un Langewizs noflummis gah-
jis pahf rohbeschahm zerredams labbalas deenas fagai-
dihf zittâ weetâ — bet tur nu wianu Giftreikeri fa-
nehmufchi.

S—j.

No Buffaischeem Kurfemmê. Scheitan tohp
ar daschadahm mafchinehm strahdahts, zaur kurrâhm
darbs jo ahtri uf preekfchu eet; bet arri strahdneekem
irr fo wehrâ likt, jo daschu nelaimi jau effam zaur
mafchinehm noteekehf dſirdejufchi, kurra ne tamdehf
tohp finnama darrita, lai buhtu laudihm fo no jauna
dſirdeht; bet tapehz, lai finnatu ikweens ar winnahm

ar prahtu un apdohmu dſihwoht. — Behrn
rudden tappa pee mums weenam wihram no elfetu
mafchines no kahjas pehdas weena malla nogreesta,
kas atkal drihs fadſihja, jo waina ne bij wiffai leela.
Preekfch seemâs fwehtkeem atkal puifim ta patte ma-
fchine nogreesta no kahjas leelo ihlfchki un no pehdas
wehl gabbalu. Nu jau warr par iftabu ſtaigahf. —
Bet nu treschais zaur to paſchu mafchinu wehl nelai-
migaks tappa, jo fchim puifim tappa Webruara meh-
neſcha beigâs wiffa duhre ar wiffeem pirtſteem labbai
rohklai lihds delnam nogreesta. Nabbaga zilwekam
dauds affinis noſtrehja un bij zeeti flims, ka ne ſin-
naja woi zeffees; bet zaur prahtigu daktera palihgu
jau taggad biſchki ſpirgtaks un ſtaiga, un lihds Zuhna
mehneſim zerre, ka weffels taps. Schim pehdigam
tas ne notikka nei dſehrumâ jeb leelibâ; jo winſch irr
ihſti gohda zilweks, kas no wiffeem tohp mihlehts un
kas nebuht ne dſerr ne arri zittadi kahds beſgohdis irr;
bet arween pee mafchinehm ſtrahdadams, tas jau pahf-
leeku ar tahm bij apraddis un ne bij deefgan uſman-
nigâ. — Nabbaga mahfe no behdahm lohti fagrauſta,
jo tas winnas weenigais dehlâ no ka ta wezzumâ zer-
reja palihgu uu atſpaidu fagaidihf, bet nu tas pats
par krohplu un nabbagu, tâ la paſcham fewi buhs
gruhfi aplohytees. Preeſmigi irr to dſirdeht, bet wehl
jo gruhfaki tahdas fahpes zeef. Tapehz leezeet itt ih-
paſchi wiffi darba wihri to wehrâ un ne nolahdeet ma-
fchines, bet atdarreet paſchi tiklai azzis un prahtu, tad
dauds no nelaimes taps paſargati.

J. G.

Minneſotas karſch.

No zeen. rakſitajs Nr. 7. ſawôs rakſtôs „Pohſta
karſch“ ar ihſeem wahrdeem peeminnejis, to tē pilnigi
gribbam iſſtahſiht.

Lai Minneſotas niſnee Indianeri pohſta darbus ne
darra, tad tē pa gabbalant apzeetinatas weetas (krepofſti)
eetaifitas, fur ſaldati mahjo, kas nohtes-laikâ warr
palihdſeht.

Tâ tad 22trâ Auguſtâ 1862 Pahwela pilſatina ee-
dſihwotajeem, kas Minneſotas galwas pilſatâ pee
Miſſiſippes uppes, atnahza behdiga ſinna, ka ſarfaneem
Indianeri pirmus nedarbus fahkufchi. No Ridscheles
krepofſta 20tâ Auguſtâ grahmata ſinnu atneſſa, ka In-
dianeru uſtraugs, Wikows, weenu riht itt agri
brauzis uf Indianeru wirf-beedribu fcheem gadda ee-
nahfſchanas nodohf un zellâ fatizzis wehſtneſſi, kas
behdigu notikkumu ſtahſtija. Sarkaneem Indianeri Red-
wodâs eedſihwotajus effoht apkahwufchi un tiklai maſa
dalla warrejufi iſbehg.

Behz ſchihs wehſts Wikows Ridscheles krepofſta ma-
ſam ſaldatu pulzinam ſinnu dewa, un kapteine Marſch

nekawedamees ar 45 saldateem turpu steidsahs. Pahr Minnesotas uppi pahrgahjis itt duhschigi leelam Indianeru kaxra-spehksam usstrehja wirsa, bet schee laida ugguni us winnu wakkam. Tad pehz kahds Indianeru pulks winnam no pakkafas usfritta un zittus no winna masa pulzina apkahwa. Ru kapteine Marfch mannija, ka ne spehjoht schim eenaidneeku pulkam prettim turretees, bet ka atpakkat jadohdahs un jasteidsahs pahr uppi. Indianeru kaxra-spehks ar breefmigu bkaufschanu schim masam pulzinam dsinnahs pakkat, kamehr kapteine ar faweeem saldateem uppè gahseh's zerredami zaur peldeschanu ohtras pusses kraustus fasnuegt. Bet kapteinu primo lohde trahpija un winsch nogrimma us dibbeni; ar winna 6 wirsneekeem tapat notiffahs. No wisseem tillai 17 zilweli wakkara atnahza us krepofstu.

Mafais saldatu pulzinsch un schih's pusses eedsihwotaji schinni nakti leelas bailes iszeeta un saldati zil warredami ruhpiji scho krepofstu apfargaja. Deggo-schu nammu leesmas wisaplahrt ar breefmigu gaischumu apgaismoja un nabbaga isphostitee zits pakkat zitta behdja no faweeem mahjokkeem, un stahstija tahs breefmas, zil besdeewigi farkanee negantneeki pohstohht un dedsinajohht mallu mallas. Behrni un mahtes, kam mihtus fawejus preeksch azzim bij fadedsinajuschij, nahza pa weenam jeb leelos pulkos, brehdami un waimanadami, pliffi woi pawiffam nodristatäs drehbès gehrbuschees.

Deenu preeksch tam Altones pilfatinam bij usbruffuschij un tur wispirmal 5 zilwekus nokahwuschij! — 20tä Augustä Tohms Golbraits, ko Amerikas fawee-notas walfstis të par beedribas preekschneeku eezehlfchas, Minnesotas gubernateram, Ramsajam, ralfstija grahmatu, lai wiffi apbrunnojahs; jo farkanee Indianeri scho semmi gribbohht isphostihht un wiffus baltohs eedsihwotajus nokaut.

To paschu nakti un wehl ohträ deenä nelaimigeet atstrehja no mallu mallahm, kas appaksch scha krepofsta fakrittuscheeem muhreem patwehrumu melleja. Winnu stahstus par scheem neschehligeem laupitajeem klaufotees breefmas pahrnehma; jo Indianeri zauru deenu preeksch tam laudis bes schehlastibas bij kahwuschij un mahjas dedsinajuschij; tad beidsohht wehl kahdam meestnam usbruffuschij, kur wiffswairal Wahzeeschij mahjojuschij, un to pawiffam isphostijuschij. Eedsihwotaju bailes il stundas jo wairal wairojahs un tai leelä fajukschanä nebuht wairs us behgfschanu ne dohmaja. Zilwekus dedsinadami, — ween'alga woi feewas, wihrus, behrnus jeb firmus wezzifchus, — schee besdeewigee laupitaji neschehligi kleebsa; jo pohstihht tas winnu eeraddums.

Arri Jaun-Ulmes eedsihwotaji baitojahs, ka schinni deenä ir winneem breefmas ne buhschoht. Scho ne-

laimi paredsedami aiffstrehja wehstneffis us klahstejo Behtera pilfatu to pasluddinaht un palihgu gahdaht. Behtera pilfata teefneffis, Wlandres, nekawedamees wehl tai paschä nakti laudis fapulzinaja un ar 150 wihreem turpu dewahs. Notiffahs ohtrdeenä pulksten 2ds pehz pufsdeenas, kad Jaun-Ulmes isbaiditee eedsihwotaji primo reis tappa spaiditi no laupitajeem. Schi pilfata eedsihwotaji turrejahs lihbs beidsamo brihdi, kamehr Wlandres atnahza ar faweeem laudihm. Pehz duhschigas kauschanahs usmahzeji tappa us behgfschanu speesti. 15 Indianeri gulleja nokauti us platscha. — Ohtrdeenä praportschiks sinu dabbujis atnahza us scho krepofstu atpakkat, un to paschu riht arri majors Golbraits no Behtera pilfata atnahza ar 50 wihreem; tad nu schee apnehmahs zil warredami scho krepofstu pasfargahht.

Indianeri no Jaun-Ulmes aisdihhti, nu dewahs us Ridscheles krepofstu, kas 18 eulifchu juhdses tablak. Pee krepofsta fkanstehm nonahkuschi fahla neschehligi schaut. Schis krepofsts bij pilns ar feewahm un behrneem, kas palihgu melleja, un tahs waimanas ne warr aprakstihht, kas stary scheem muhreem bij redjamas. Kad nu leelus-gabbalus gribbeja wakkä laist, tad tillai mannija, ka Indianeru spijoni winnu starpä, jo wiffi leeli-gabbali bij ar luppatahm aifbahstij. Tillai weena weeniga atraddahs neschahdeta un ar to gaujschi labbi isdewahs. Kahwahs dauds stundas, kamehr beidsohht pulksten 7nds wakkara eenaidneeki atkahpahs. Krepofsta atraddahs 7 noschauti un 8 stipri eewainoti.

Ohträ deenä (zettortdeenä) no rihta un wakkara atkalk usbruffuschij, bet eenaidneeki tappa aisdihhti. Peektdeenä jo duhschigi kahwahs 5 stundas bes mitteschanas. Tè atkal ar leekeem-gabbaleem farkanohs Indianerus brangi isbaidija un teem waijadseja atkahptees ar maj laupijuma, ko ahrpufs krepofsta dabbujuschij.

Tai nakti no 21ma us 22tru Augustu tappa isluhki fuhtiti, lai isfinnatu, zil Groppeeschi nokauti; to warreja buht 500. Dauds lihkus atradduschij us celahm, leelzekeem un uppes krasteem.

Kahds tulk's, Wrenjers, kas Indianeru starpä no masahm deenahm dsihwojis, apnehmahs Indianeru pilfatus isstaigahht. Indianeru wallodu prafdams, winsch eedrohschinajahs weens pat's scho zellu usnemtees. Apgehrbahs Indianeru zilts apgehrbä un gihmi un rohkas nopehrwejis dewahs us zellu. 50 juhdses gahjis, tad atfneedsa Indianeru wief-beedribu. Tè schis drohshais wihrs nonahza naktis widdü un atradda ihstu lihku mahjokli, bet neweenü Indianeri.

Wiffos nammös eegahja un istabas atradda baltu zilweku lihkus mallu mallas iskalfitus; tohs, kas fawejus gribbejuschi beidsama brihdi aifstahweht, atradda durwis us fleeksna gulloschus. Winna stahstus par to behdigu

iffkattifchanohs klaufotees pahremm fchaufchalaß un breefmas. — Tad eegahja kahda lunga nammâ, tur iklatru wehl pafinna, bija pawiffam 18 zilweki, — bet, al breefmas! — wiffi nokauti!

Isluhls pee affinsfarkanas rihta blahsmas aigahja uf Bawer-Krehlu, tur papilnam eedfihwotaju bijufchi, bet tur taggad bij ihsta lihku bedre; 50 pamihlias bij nokautas! Wiffôs nammôs eegahja un iklatru lihki pafinna, kas tè mahjojufchi. Tad Wrenjers dewahs uf Gnderfoni atpaffat; un no turrenes Minnesotas gubernateram rakftija grahmatu, ka 21mâ Augustâ pulkften peežôs no rihta, kad no Nidscheles krepofa isgahjis, 2000 Indianeri ap fcho krepofu lohdayufchi.

No dauds zeemeem, kas wairak uf wakkara puffi, wehl jo breefmigas finnas. Wiffi Glenzojes eedfihwotaji no faweem mahjokteem isbehgufchi un apfahrtejôs zeemôs palihgu mellejufchi; tur zilweku pohstifchana leelaka bijufe, nekâ warr dohmaht. Wiffi nammi tukfchi, lauki un druwas nopohstitas, un tur wehl zilweki atrohdamî, tur arri jo leelâ nabbadsibâ dsihwo. Lauki gan nopkauti, bet kuhlufchi naw fawahkti. — Wehl naw finnas, ka taggad tur eet un woi fchinnis niknôs karrâ-lailôs Amerkas walftim fpehka un wakkas deefgan fchohs befdeewigus Indianerus falauft un fawaldiht. — Arri deen'widdus Amerikâ, pee Brasiliaß, Indianeru mesha-kaudis nedohmajohht eelaufufchees kahdâ pilfatâ, zilwekus breefmigi mohzijufchi, apkahuufchi, wiffu iflaupijufchi, nodedfinajufchi un tad fawôs nepee-eetamôs leelôs meshôs atkal apflehpufchees.

...f..n.

Telegrawes finnas.

Pohlôs pee Gistreikeru rohbeschahm dumpineeku fpehks falaufts, bet meshôs wehl blandahs kahdi pulki no jitteem waddoneem wadditi.

Warschawa. Generalß Krasnowkuzins 6 deenas iftaigajis ar gwardias usareem un leeleem-gabbaleem leelu widdu, bet nekahdus dumpineekus tur naw

Sluddinafchanas.

Kalpi un kalpones no **Jurgem f. g.** deenestu warr dabubht un peeteiktees **Jelgawâ** Gsera-eelâ pee rahtsfunga **Reimanna.**

Krohna **Murumuischâ** pee Dohbeles ter

firnu-fehklas

pahrdohdamas.

No **Gailu** pagasta-teefas tohy zaur fcho fluddinafchann wiffi tee, kam kahdas taifnas praffifchanas pee tabs mantas ta nomirruscha **Gailu** faimneela **Punteß** debla

usgahjis. Semneeki wiffur ar preeku winnus usnehmuufchi. — Uß **Krakawas** puffi atkal jauni dumpineeku barri rahdahs no **Gregowiza** wadditi. — Pee **Wilnas** 70 jauni zilweki gribbejufchi dohtees pee dumpineekem, bet saldati tohs usgahjufchi un glufchi fakahwufchi.

Gistreikeru Keifers effohht **Napoleonam** atbildesjis, ka ne warroht lohpa ar winnu **Kreewu** Keiseram **Pohlu** labbad rakftiht, jo tas israhditu eenaidneeka prahtu.

Anganiftana Ufiâ. 6 tuhft. **Perseri** bij nahkufchi **Grates** leelo pilfatu pestiht, ko wezais **Enlenderu** draugs **Dofß** **Maumedß** apfehgeresjis un gribbejis panemt; bet **Enlenderi** to ne wehle un **Persereem** ja-eet atpaffat.

Amerikâ daudsina, **Sprantschi** jaw effohht 11 juhdes no **Mejilas** pilfata. **Turprettim** **Sprantschu** **Awifes** rakfta, ka **Woreja** karea-pulki gan jau tuwojahs **Bueblas** stipram pilfatam, bet **Worejs** pats wehl naw isgahjis no **Drizabas** pilfata.

Aihnas dumpineeki (**Taipini**) **Rankines** warren leelu pilfatu effohht glufchi nopohstijufchi un iflaupijufchi, ir to wezru flunftigu porzellana tohrni nopohstijufchi (flattees **Ufiâs** lantfahrtes ifstahstifchanas 87tâ lappâ).

Jelgawâ stahsta, ka **Salkâ** zettortdeenâ **Leifchôs**, 6 juhdes no **Jelgawas**, **Jani fchku** pilfatâ, tur leelß firgu tirgus todeen bijis, 17 nammi nodeggufchi. Semneeks, kas linnus mihstijis, effohht wainigs. — Leelôs **Leifchu** meshôs blandotees ap **Schaukeem** un zittâs weetâs dumpineeki, iflaupoht zeemus un nemmoht puifchus ar warru par nekruhfscheem un noweddoht meshôs. Sohloht **rubuli** par deenu, kas gribboht nahkt pee teem! — Leelâ nepee-eetamâ purwi bij dumpineeki uftaifijufchi dehtu ehku, tur taifijufchi un glabbajufchi wiffadas karrâ-leetas. **Kahdß** semneeks dabujis sinnaht, apfinnojis **Kreewus**, un tee plankas likkufchi pahr purwi un panehmufchi wiffas leetas lihds ar 16 dumpineekem, kas tur par fargeem bijufchi. — **Kreewu** fpehks **Leifchôs** wairojahs un dsennahs dumpineekem paffat. S—j.

Veepajâ atnahkufchi 21 fuggi; aigahjufchi 22 fuggi.

Latweeschu Alwischu peelikkums.

No. 14.

11tâ Juli.

1863.

Rahditajs: Deenischka maije. — Apustuls Bahwils. — Jerusalem, angsta pilsehta! — Katram strahdneelam sawa alga. — Par silto semmi. — Aleksanders I. — Luttera mahzibas. — Tizzibas zetsch. —

* Deenischka maije.

7. Juli, 6. swehtd. pehz waff. fw. atfw.: Matt. 5, 20—26. W. 417. K. 714.
 Kas jaunu firdi nemelle sew gahdaht,
 Tam grehls buhs, darbus pat wisslabbohs strahdaht.
8. Juli, pirmd.: Matt. 5, 13—19. W. 411. K. 628.
 Pasaules jahls un gaischums effat,
 Ja Deewa bauschtus firdi neffat.
9. Juli, ohtd.: Matt. 5, 27—37. W. 430. K. 349.
 Neklads abrigs likkums grehklus neapsogs,
 Kamehr kahribas wehl tawâ firdi degs.
10. Juli, treschd.: Matt. 6, 1—8. W. 271. K. 235.
 Kad til ar mutti luhdsi, til ar rohku dohdi:
 Tad patâ tu pekrappjees, patâ sewi tad nofohdi.
11. Juli, zetturd.: Matt. 12, 1—15. W. 82. K. 690.
 Swehtâ deenâ Jesus zilwezinus scheshlo;
 Swehtdeen' eij ir tu un nabbadsinus meelo.
12. Juli, peektd.: Matt. 5, 38—48. W. 435. K. 718.
 Kas pilnigs Jesus mihslibâ,
 Das arri pilnigs bauslibâ.
13. Juli, festd.: Roem. 7, 12—25. W. 265. K. 227.
 Bauschli greh'neeku ween sohd' un nokauj, —
 Jesus mihslodams no nahwes israuj.

14. Juli, 7. swehtd. pehz waff. fw. atfw.: Mark. 8, 1—9. W. 389. K. 712.
 Kas nepeekuffis pee Jesu paleek,
 Tam Jesus palihds, la baddâ pahrteek.
15. Juli, pirmd.: Zehk. 4, 1—10. W. 419. K. 340.
 Pasaules draudsiba
 Deewa eenaidiba.
16. Juli, ohtd.: Galat. 3, 1—14. W. 64. K. 69.
 Turrest tizzibu —
 Baudisi swehtibu.
17. Juli, treschd.: Zehn. 7, 37—49. W. 192. K. 163.
 Kam flahpst, lai drohschi pee Jesu nahf;
 Winsch dshwu uhdeni pasneegt mahf. —
18. Juli, zetturd.: Esaij. 65, 12—16. W. 326. K. 705.
 Kas Deewam negribb' kalsoht,
 To Deews arr negribb' meeloht.
19. Juli, peektd.: Dahw. ds. 78, 12—27. W. 376. K. 314.
 Israeta laudis lihd'sibâ
 Debbesigu maisi baudija.
20. Juli, festd.: Zehn. 16, 32. 33. W. 496. K. 416.
 Kad pasaulê tew behdas,
 Tad steidsees Jesus pehdâs.
21. Juli, 8. swehtd. pehz waff. fw. atfw.: Matt. 7, 15—23. W. 528. K. 431.
 Sargajtees, juhs brakli, Latweeschi,
 Jums arr zellahs wiltus-praweeschi.
22. Juli, pirmd.: 1. Zehn. 4, 1—6. W. 533. K. 633
 Kas ween pulgo muhsfu tizzibu,
 Ar to neturrefim draudsibu.

23. Juli, ohtrd.: Luth. 6, 43—49. W. 325. K. 706.
Ar ko firds tew pildita,
Tawa mutte isrunna.
24. Juli, treschd.: Jehf. 2, 14—24. W. 432. K. 716.
Ween tahds to ihstu tizzib' rahda,
Kas mihlestibas darbus strahda.
25. Juli, zetturd.: Ebreer. 13, 1—21. W. 541.
K. 736.
Kas Jesum par dshwu uppuri dohdahs,
Pee tahda ta Garra leeziba rohdahs.
26. Juli, peektd.: 1 Kor. 13. W. 84. K. 67.
Til weena manta paliks muhschiba;
Schi leela manta — swehta mihliba.
27. Juli, festd.: Jahn. 15, 1—10. W. 433. K. 717.
Wihna kohks dohd spehku katram sarram;
Jesús dohdi mihlib' muhsu garram.

G. B.

Apustuls Bahwils.

(Luhko 13ta nummurä).

Tas Kunga, kas sweineelus un muitineelus, ne-mahzitús tautinus, par mahzkeem un apustukeem bij aiginajis, tas pats sawam isredsetam poganu-apustukam Bahwilam no dsintás jau augstás dahwanas bij pasnedsis, ká sdraba traufus tai selta mantai, sawai dahrgai schehlastibai. Bet ka Sauls isfchirts no mahtes meefahm un sataisihis par Kristus kalpu, to rahda wiffjaukaki winna dshwes-gahjumš pat no jaunibas, kas taisni ween nessahs us Jerusalemi. — „Ja es tewis aismirstu Jerusaleme, tad lai manna labba rohka tohp aismirsta! Manna mehle lai pee manna schohda peelihp, ja es tewis nepeeminnu, ja es Jerusalemi ne pahw wiffu mannu leelu preeku pa-augstinafchu.“¹⁾ — Ar sawu jautru, mudru prahtu, ar sawu preekos un behdas lihdszeetigu firdi, ar to draudšibas un mihlestibas garru, ko Deews tam bij dewis, — ar wiffseem dwehfeles un meefas spehkeem wiffsch sawai atmestai un neewatai tautai nodewahs. Wiffšas sawas juschanas wiffsch Israeta atraiknibas nelaimi un sahpes zeeta. Bes laulibas dshwodams wiffsch sawu tautu ween ká bruhti mihloja dedšigá mihlestiba. Ar wiffseem augsteem garra spehkeem wiffsch weenu darbu ween strahdaja, mekledams un dibbinadams Mohsus un praweeschu rakšos, kahdas dohmas Deewam Kungam irr par sawu Israeta tautu.

Ap to laifu, kad Behters, Jahnis un zitti apustuki Jerusaleme jau strahdaja swehta Garra spehka, tad wehl jauneklís Sauls pee wariseeru mahzitaja Gama-liela dewahs mahziba. Par baušlibu un daschadahm Deewa eestahdischanahm, par Deewa nammu un

Deewa kalposchanu, par Israeta tautas teefahm un liffkumeem, par lehnina Dahwida muhschigu gohdibas krehslu, par gaidamu Messiju un par winna walstibu — par schim un zittahm wezšas Derribas leetahm Gamaliela mahzklís Sauls mahzijahs un ruhpejahs.

Jau sawa tehwsemmé, Tarsus pilsehta, Sauls ffohlás bij gahjis un ar flaweteem Greekeru wallodas un gudribas meistereem eepastinneš; bet tur klast arri mahziješ dekkus aust preeksch teltihm.²⁾ Un schohs darbus wiffsch wiffu sawu muhschu naw atmettis. Jo swehtais Gars labpraht katru zilwezigu spehku, dahwanu, gudribu un isweizibu nemm sawa kalposchaná, to schlihtidams un swehtidams.

„No sewis pascha es neleelischohs,“³⁾ ta Bahwils fakka sinnadams, ka winnam ne neeka nebij, ko no ta Kunga neubtu dabbutis,⁴⁾ un tapehš wiffsch wiffu sawu ihpaschumu par skahdi turreja — tahs weenigaš dahrgas mantas, Jesus Kristus atšifchanas, dehk.⁵⁾ Ar sawu wahjibu un nespehku wiffsch gribbeja leelitees, lai Kristus spehku un schehlastibu jo wairak pagohdinatu.⁶⁾ Kas tas meeks tahds bijis Bahwila meefá,⁷⁾ to apustuls pats naw issteizis. Mahrtin Lutters dohma, ka tas winnam bijis gruhtha meefas zeeschana, un mums arr leekahs, ka daschi wahrdi Bahwila grahmatas us to paschu sime. Pehš meefas Bahwils bij wahjisch un nespehzigš, — „sems, faufs wihrinisch,“ — ká Lutters fakka. Tadohma, ka dakters Luhkas winnam ne tikkai darba-beedris, bet arri ahyste bijis: un tahs mahsas, Weeba un Maria, ká wahjukohpejas pee winna irr darbojuschahs.⁸⁾ Nespehks un wahjiba winna meefu spaidija, lai gars jo usihtigi ta Kunga schehlastibai nodohtohs, lai winna spehku fajustu un isprastu ta wahrda noslehpumu: Kad es esmu wahjisch, tad es esmu spehzigš.⁹⁾ Lassohht tohs darbus un tahs zeeschanas, ko Bahwils Korintereem garrá strehki rakstijis;¹⁰⁾ dsirdohht tohs wahrduš, ko wiffsch no Miletes pilsehtas schkirdamees us Ewesus draudšes wezšajeem runnajas;¹¹⁾ pahrskattoht winna zekku no Jerusalemes libds Rohmu, un wiffu winna dshwes gahjumu, kas mums schi apustuka grahmatas til skaidri azzis stahdahs: mums teefcham jalceezina, ka pat warrenais meefas spehks un stiprums neubtu spehjis til dauds pastrahdaht un iszeest. Bet Bahwils tadeht til wahjisch bij un nespehzigš no mahtes meefahm, lai pehš warretu leelitees: Es spehju wiffšas leetas eeksch ta, kas manni darra spehzigu, prohti Kristus.¹²⁾

¹⁾ Nw. darb. 18, 3. — ²⁾ 2. Kor. 12, 5. — ³⁾ 1. Kor. 4, 7. —

⁴⁾ Wihltyp. 3, 4—8. — ⁵⁾ 2. Korint. 12. — ⁶⁾ 2. Korint. 12, 7. — ⁷⁾ Heem. 16, 2, 6. — ⁸⁾ 2. Kor. 12, 10. —

⁹⁾ 2. Kor. 11. — ¹⁰⁾ Apust. darb. 20, 18. — ¹¹⁾ Wihltyp 4, 13.

¹⁾ Dahw. ds. 137, 5, 6.

Starp lepneem Korintes laudihm daschi Bahwila wallodu nizzinaja, ka ta ne-essoh't deesgan jauka un skanna; ¹⁾ un teescham winsch nebij tahds runnatajs, ka zitti, ko Greekeru tauta flaweja. Winsch sawus klaufitajus wis newaldsinaja ar mehles isloh'zischanu un bals skannu, bet tohs pahrleezinaja, fatreeza jeb cepreezinaja ar tahm leetahm paschahm, ko winsch tulkoja, ar to garru, ka spehla winsch runnaja, ar to dshwibu un pateesibu, no ka pilnibas winsch sawus wahrdu's smehta. Ar to winsch wiffus laudis pee fewis wilka ka pats warrenais mahzitajs, un tuhstosch tuhstoschu firdis tizzibu, Kristus mihlestibu un muhschigu zerribu eedehstija. Bahwilam walloda bij grubta, ka Mohsum, tomehr winsch runnaja drohschi un preezigi preeksch Zuhdeem un preeksch paganeem, preeksch augsteem preestereem un lehnineem, un tas Kungs pee wiina darrija, ka sohlijees, ²⁾ tam mutti dohdams un gudribu, kam ne weens nespheja pretti stahweht.

Spehku un nespheku tas Kungs ar gudru sinuu pats bij swehris, ittin ka Bahwilam, tam isredsetam darba-rihkam, wajadseja. R—n.

Jerusaleme, angsta pilsehta. *)

1. } Je = ru = sa = le = me, angsta pil = seh = ta! Kad
} Jau gan, jau gan man behdu lei = ji = na, Kaut

te = wi aif = sneegschu? } Man netihf semmes
te = wi re = dje = tu! }

¹⁾ 2. Kor. 10, 10. — ²⁾ Luth. 21, 15.

*) Schi sohti jauka dseefma Widssemes jaunä dseefnu-grahmatä naw usæemta.

nee = si. Jau zel = tshs fir = ni = na Turp,

fur gaid' debbes = pree = si; Pa=

faule aif = mir = sta. —

2. Al jaukais brichtinsch, jauka deenina!
Kad tewi sagaidih's?
Kad spohschä, flaidrä debbes-gaischibä
Tew dweh'le usflattih's?
Kad ta buhs nodohdama
Tur Deewa rohjinä,
Un muhscham glabbajama
Pat mahjas-weetinä?

3. Al sweizinata swehta debbes-pils,
Aldarri wahrtauus!
Pehz tewim isgoshana allasch fils:
Man ja-eet tezztauus,
No semmes suhdishanas,
No grubtas behdu-pirts,
No wiffas raiseschanas
Pee tew tift, tihko firds.

4. Al swehti pulki, ko tur skattischu,
Kas mannim pretti nahfs!
No isredseteem krohni fanemschu:
Tad manna laime sahfs..
Tee dohs to gohda-krohni,
Ko Jesus pelnijis,
Täi tizzibai par lohni,
Gelsch ko scheid dshwojis.

5. Praweeschi leeli un apustuli,
 Bes skaita leez'neeki,
 Kas ween schein grubtu krustu neffuschi,
 Daschadi wajjati, —
 Tohs redsu swehtâ gohdâ,
 Zauki apflaidrotus,
 No wiffa semmes-schoda
 Muhscham atraisitus.

6. Kad tur es tiffchu jaulâs debbesis,
 Za Kunga swehtumâ:
 Tad flattischi, so scheinan tizzejis,
 Wiff'leelâ skaidribâ.
 Al! angustas flawas-dseefmas,
 Kas muhscham wais nebeids,
 Kad miblestibas leefmâs
 Tee swehti Deewu teiz!

Dr. K. Kr. Ulmanns, bissaps.

Katram strahdneekam sawa alga.

Mehs taggad dshwojam tahdâ laikâ, fur katra tauta ar leelu steigfchanohs — wairak ne kâ lihds schim — us preekschu dohdahs. Daschadas skunstes un gudribas zilweku dshwi schinni pasaulê padarra ar ween jo weeglaku. Zilweki mahzahs ar ween jo wairak dabbas speklus nemt sawâ kalposchanâ un zaur to eedabbu, lehtaku dshwi un leelaku eenahkumu.

Bet zaur ko tad gan zilweks paleek prahtigaks un no kam winsch mahzahs wiffas leetas labbaki iskohpt? Teescham ne wis rohkas flehpi turredams un aiskrahfni snausdams, bet tschakli strahdadams un mahzidamees. Retti atrohdam zilwekus, kas nemahziti dauds ko buhtu isgudroj'schi, bet schee itt ihpaschi tahdi ween irr, kas jau no masahm deenahm labbu mahzibu un gaischu prahtu zaur skohlam bij mantojuschi. Kadehl mahzitas tautas labbak irr pahrtikufchas ne kâ nemahzitas? woi tadeht, ka semme tur allasch augligaka, ne kâ pee mums? — Netizzu wis, ka tadeht ween! Wahzsemme preeksch gaddu simtenehm ne kâ wehl ne-isskattijahs, kâ taggad muhsu Kursemme. Labbums tur wiffu leelais zaur to nahk, ka laudis sawu semmi ar gudribu kohp un augligu darra un ne wis pee tam ween paleek, kâ tehwi tehwi irr strahdajuschu.

Skohlâs Wahzsemneeki turr leelâ zeenâ un nabbaga laudis til labb' ka baggati sawus behrnus pee mahzibas wedd skohlâs, sinnadami, kahds labbums no tahm nahk. Daschds apgabbalos behrni no festa lihds tschetrpad'smitam gaddam skohlâ jasubta. — Tâ nu itt ihpaschi zaur labbu, gruntigu mahzibu Wahzsemme pee labklahschanas nahkufe. Sinnams, ka tur arr nabbaga lautinu nekrufst; jo baggati un nabbagi wiffâ pasaulê atrohdami.

Ir muhsu Kursemme laudis skohlâs labbumu wairak sahk atsiht, un sawus behrnus — pa wiffam sehns — skohlâ fuhtih. Bet zil ilgi? Dauds, ja trihs jeb tschetr gaddus, un tad no skohlmeistera prassa, kâ behrnam jau skaidri wahziski, latwiski — jeb wehl arri dauds mas kreewischi buhs mahzekt runnaht! Es falku „runnaht;“ jo wallodu gan drihs wiffi wezzaki sinn mekleht un arri rakstischanu; pehz zittahm mahzibahm tur pretti mas tee prassa. — Bet ko tad par til ihfu laiku lai eemahza behrneem, kas wehl tur flakt ne mas wis deenu no deenas skohlâ neeet? Domehr skohlmeisteram no dascheem wezzakeem deesgan pahrmeschanu un kaunu runnu jaklausahs, ka behrnus gruntigi nekschlojoht, ka par dauds ar sawu dahrsu nodarbojotees un daschreis ir skohlâs behrnus wehl palihgâ nemmoht!

Tahdas apwainoschanas gan tiffkai retti kahds pelniji; jo tufschas runnas pasaulê ar ween wairak, ne kâ pateesigas. Bet dahrsu-kohpschanu ir paschâ Kursemmes skohlmeisteru-skohlâ wiffseem skohlneekem mahza un katra deenâ tur ihpaschas stundas preeksch semmes-kohpschanas noliktas. Woi tad gan grehks buhtu, ka arri paggasta-skohlmeisters pa brihwstundahm behrnus kahdu brihtinu, jeb pufs stundu, nemtu palihgâ pee kahpostu stahdischanas, pee beeschu fehshanas un zitteem sikhleem dahrsa-darbeem? — Behrni to ar leelu preeku darra; jo tahda kusteschahanas laukâ lohjektus taifa spirgtus, stiprus un weffalus; bet wezzaki tuh-dal raudu-dseefmas sahk dseedaht, ka sawu behrnu neeffoht nodewuschu par strahdneeku, bet par mahzelli! Welti skohlmeisters nemmahs peerahdiht, ka mahziba behrnam zaur to itt ne buht neeet atpakkak, bet ka tas jo leelaku preeku un jaunus speklus dabbu. Un woi tad teescham wiffi skohlneeki par skrihwekeem, skohlmeistereem, muishas-kungeem — jeb atkal par schuweju-mamselchm un istabas-preilenehm ween paliks? Un woi pat scheeem par dahrsu-kohpschanu ne neeka naw jasinn? Man pascham daschi irr pahrmettuschu: „Kam tâ Zums wajjaga puhletees un strahdaht! jeb: tas Zums ne mas nepeeklahjahs darriht!“ Schee lautini darbu turr par kaunu. —

Wahzsemme un taggad arr muhsu pilsehtas behrneem daschâs skohlâs meefas stipriuschanas deht eerahda ihpaschu lohjischanohs un lehkschanu, kahpschanu un steepschanohs, ko par turneschanu sauz. Tiffkai weenâ paggasta-skohlâ Kursemme to esmu redsejis, fur taggad ta jau fenn atkal isnikufe. —

Zittam skohlmeisteram pahrmett, ka winsch par dauds ar saweem laukeem puhlejotees un mas skohlu kohpjoht. Pee dascha warx buht arri teefa, bet retti bes ihstas wainas. Tê wiffseem skohlu apgahdatajeem pasemmiga luhgschana preekschâ leekama: **Wahdaj't,**

ka skohlmeisteri sawu ammatu warr kohpt bes behdahm un raisehm peh; pahrtikka! Negribbu wis fazzibt: darrat skohlmeisterus par turrigeem un baggateem wihreem; bet tikkai fakku: dohdar winneem to deenischlu maifiti un apgehrbu, ka lai nabbadsiba un truhkums tohs nespeesch; tad tee arri ustizzigi sawu ammatu warrehs kohpt. Sinnu gan, ka daschs lassitajis galwu krattidams un smeedamees issauks: Nu, tee irr ihste nabbadsini; kad es tahds nabbags buhtu un pee til lehta darba, tad jau wairaf newehletohs! Bet spreeschat jel paschi peh; taisnibas: ka tur lai wiffas waijadibas apgahda, fur lohne par gaddu tikkai 100. rubuku un kahdi 20. puhri labibas, un skohla wiffu gaddu turrama bes ihpaschas maksas? (Man pascham agral lohne tikkai 60. rubuti par gaddu bijuse). Zits dabbu 50. rubukus naudä un drusku leelaku deputatu. No ka tur lai galwas-naudu, grahmatas, apgehrbu un kalponi aismaksa, wiffas zittas waijadibas ne mas wehl nerehkinajoh? De atkal daschs teiks: „Tas jau naw teefa! es sinnu tahdus, kam libdi 300. rubuku eenahkums.“ Es arr sinnu tahdus; bet teem arri trihs ammati, prohti: skohlmeistera, kestera un ehrgelneeka ammats; bet retti kahdam, kas tikkai skohlmeisters ween irr, tahda weeta attrahpahs, fur bes ruhpehm sawu maifi warr ehst. Taggad leelaka dalka skohlmeisteru Kursemmä, kas wehl jauni un pilnä spehka, neprezzejuschees dsihwo, un ta tad ar sawu weetinu dauds mas zauri teef; bet zits knappi sawu nauudu warr atdabbuht, ko pats skohlodamees ismaksajis. Un woi tad jaunuma kahds grassis nebuhtu ja-eehrabj, ar ko turpmak waijadibas laikä glahbtees? Woi tad buhs krahschana, kad feewa un behrnini maifi un apgehrbu gaidihs? De skohlmeisteram itt negribbedamam us lauku un dahrsu jadohma, fur winnam pahrtikka nah; jo fur pascha azzis neredi, tur wis drihsak eet atpakkat, ne ka us preekschu.

Tadeht schihs mannas dohmas: 1) gahdajt, lai paggasts skohlmeisteram laukus apstrahda, jeb 2) gahdajt lai tahdu lohnu un deputatu dohd, ka skohlmeisters ar sawejeem warr zauri tilt. Skohlmeistereem ne ween garra dahwanas pee behrnu mahzischanas waijadfigas, bet arri meefas spehki un labba wesseliba, zaur ko gars spehziggi warr strahdaht. —

Sche sawas dohmas mihteem lassitajeem esmu preekscha lizzis, lai zits ar gaischaku sawraschamu apdahwinahs, labbu padohmu un palihgu pasneegtu, fur tas pateesi tohti waijadfigs.

Ne-esmu schohs wahrdues rakstijis no leelas mantas-kahribas, bet no pahrlerezinatas firds, gribbedams ne-nopelnitu pahrmeschamu un aprunnu, kas gan drihs wiffaem skohlmeistereem bes wainas dauds janefs, peh; pateesibas nogreest un palihgu un mihsigas firdis no

lassitajeem isluhgtees. Kad ne weenam skohlmeisteram wairs naudas deht nebuhs jakahro sawu skohlu jo pilnu redseht, bet tikkai sawa augsta un dahrga ammata deht, — tad wehl skohlu swehtiba ihsteni atsels.

J. Grünfelds,
Bullaischu skohlmeisters.

Par filto semmi,

un ka tur zitteem taggad klahjabs.

Siltums wiffaem dsihweem raddijumeem, ta kusstoneem ka stahdeem, itt waijadfiga lecta. Bes siltuma ne weena dsihwiba newarr perrinatees un augt, ne weena fehla newarr diht un gattawetees. Siltumu, dauds jeb mas, tahs wiffas prassa, if katra sawa mehra, un fur naw siltuma, tur winnam janofalst un janihst. To noprasdami un daschlahrt, ruddeni ka pawassarä, aufstuma un falnas pohstu sawa semmitä ar behdahm peedsihwodami, fenn deenahm jau peh; siltuma bijam ilgojuschees. Arri wehl no zittahm gruhtibahm, kas scheid muhs spaida, gribbedami isbeht, preeksch-gaddos tadeht itt ka spahrnös fazehlamees, kad wehstneschi mums ussauza: „U filto semmi! U filto semmi!“ — Wahrds „filta semme“ mums aufis skanneja til faldi, ka zitt laik Israäla laudihm Egiptä dsihwodameem, „Kanaäna.“ Mehs dohmajam, ka schi arr buhschoht semme, fur peens un meddus teff, un gattawi bijam turp dohtees un wiffus apkarroht, kas ween mums zetta pretti stah-tohs. Bet gaddijabs kawekli schahdi un tahdi, un wiffleelais bij tas, ka nedabbujam ihsta waddona. Jo bes waddona, ka daschlahrt redsam, pat dschriwes neteel siltä semmē. Spreezajuschees kahdu laizianu un istaijuschees, peh; gallä atkal darrijam, ka keh-nisch Dahwidis mahza, fazzidams: „Paleez eefsch semmes un usturrees ar peetizzibu.“¹⁾ — Ween retti kahdi teescham aigahja, bet wiffi zitti mehs wehl schodeen — paldees Deewam! te pat tehwu semmē dsihwojam.

Bet Iggaunem muhsu nahburgös, kam daschu gaddu wehlak arr ta wehstis par filto semmi peenahza, teem winnu widdu waddons zehlahs, wahrda Juan Reinbergs; tas fazzijabs pats praweets buht un sawu tautu teescham west pa juhru un ar padebbesi. — Lai gan tahs sihmes un tee brihnumi, ko schis praweets sohlijis, ne buht wis nerahdijabs, tad tomehr daschi simti Iggaunu wairs nebij waddami; tee zehlahs ween til kahjas un dewahs pehrn, un zitti agral jau, itt drohscha zerriba us deen'swiddeem — us filto semmi. Bet mekle tohs taggad! Ween

¹⁾ Dshw. dt. 37. 3. —

randu balsis mums atskann no tahm tablahm, tuffchahm semmes mallahm, fur nabbadsini aismaldij'schees.

Teefa gan, ka Deews Kungs zilweleem pats pawehlejis to semmi peepildiht;¹⁾ un teefa arr, ka Kreew'semmè un zittas mallàs wehl warren leeli apgabbali tuffchi stahw, bes eedshwotajeem. Tomehr mums schkeet, ka katrai tautai fchi gaita wis laimigi neweizahs, un ka dascheem semmes gabbaleem wehl japaleek tuffcheem.

Juhdu tauta ar Deewa sinu²⁾ wis pahpafauli stapp zittahm tautahm iskliduse, un lai gan wissur waijata un spaidita, ta tomehr nesuddihs lihds pastar' deenai.³⁾ Bet zil fchi tauta manniga uf sawu pahritiku, zil weiziga ar zitteem laudihm fatittees! — Englandeeschi, Wahzeeschi — pa tuhkstosch' tuhkstoscheem arr atstahj sawu tehws'emmi, fur lanschhu beesumà teem darbs peetruhst un maisè; un redsam gan, ka no teem daschi fweeschumà par leeleem kungeem un baggateem wihreem palikufchi; tomehr tas ne-isdohdahs wis bes gudribas un isweizibas. Muffkifchi, no tautas jeb kurras, itt rekti fweeschà semmè laimi nofers.

Pirms tahdà gaità dohdahs, pa preefch labbi ja-apdohmajahs un ja-apwaizajahs: Kà prohjam tift — fur atmestees — kà dsihwi uffahkt — zil naudas waijaga zellà un dsihwes fahkumà — fur palihdsibu atrast truhkumà — kahda tur semme un kahdi laudis — kahda teem walloda un tizziba — kà behrus tur mahzihst un kà sawu paschu dwehfeli apfohpt — kahdi tur liffumi un kahda waldischana — kahdas tur teefas un brihwibas — kahda tur pelna un pahritikka — fur darba rikus, dselsi, fahli, fehflu un zittas waijadibas tur eepirkt — fur sawu rohlu-darbu jeb prezzi pahrhoht — u. t. pr. — u. t. pr. — Un schihs leetas faklausohst un ismeklejoht wis newarr ustizetees kaut kurram, kas melsch un grabbstahs, kà pats eedohmajahs, jeb kà daschs sohbu-gals tam aufis eepuhtis. Arr nelihdsehs dauds, isluhku kahdu turp nosuhtihst, kas pats pirmo reis til fweeschumà nahzis, wehl tahdas leetas neproht ismekleht un wiltneekeem warr eekriht naggòs. Labbumus tahds gan tur tuhliet eeraudsihs, bet truhkumi, kas til ar laiku peedshwojami, tam paliks apflehpti. —

Siltums, kà peeminnejam, itt waijadfiga leeta; tomehr bes slappjuma pat filta semme tiffai tuffnesis. Meschs dsihwoht un gaddu no gadda ar lohkeem kantees, zilwekam teescham gruhsti; bet gluschi tuffchà klaijà laikà uf dsihwi atmestees, dauds gruhfakti.

¹⁾ 1. Mof. gr. 9. 1 u. 3. — ²⁾ 5. Mof. gr. 28. 64 u. 3. —

³⁾ Luth. 21. 32. —

Kur tuw' un tahlu nè stubburichts nè kruminsch redsams, — fur jabuhwejahs bes bakkeem un bes dehleem, fur jasildahs, jazepp un jawahra bes malkas un bes schaggareem, un pat bes purra welle-neem, — tur muhsu laudihm mohkas neisteizamas. Un tahdàs mohkàs tee Zggaunifchi ar sawu Leinbergi taggad cestiggufchi.

Deen'swidus Kreew'semme lihds pat Melno-juhru gan lohti augliga un jauka, prohbi: garr upp'mallahm, fur slappjuma pa pilnam; bet tur arr eedshwotaju jau fenn wairs netruhst. Tiffai Krimmpuffsalla, ko pehdejs Turku karsch isphostija, pa dallahm wehl pat augligàs weetas patuffcha. — Bet ta „filita semme“, ko nesinnatneeki jeb wiltneeki mums un Zggauneem kà Paradihji isflaweja, irr leele tuffchee klaijumi deen'swidus Kreew'semmè, fur zitti tantini weet'weetahm arr preefchlaikòs jau daschfahrt nehmuhschees dsihwoht, bet breefmiga faufuma deht ar ween atkal nihkufchi. Schi semme stahw lihdsena kà juhra, pawassarà wihnodama ar falku fahli, kas drihs labbibas augstumà steepjahs, wassarà ar gruscheem un melneem puttekeem, seemà ar sneega putteneem. Kalnu un eeleiju tur naw, awoti un uppes tur negeltahs, dihtus un efarus tur neatrohd, kohkus jeb krumus pa dauds juhdschm tur welti mekle. Karstums un faufums tur wassaras laikà til leels, ka fahle abtri nokalst un fabirkt kà apswilluse, bet seemà daschfahrt aufstums un wehtras-gais til niks, ka zilweki un lohpi nesinn, fur twertees. Par leelu mohzibu schai fittai semmei arri fiffeni, kas brihscham no Afijas tuffnescheem warren leelòs baròs, kà tumfchà padebbesi, pa gaisu atlaischahs un semmè nahkdami pehdigo afniti apgrausch.

Te Zggauni, kas preefch-gaddòs uf tahdu „filita semmi“ aischajja, schur tur irr isklidufchi un jau pa leelo teefu baddà un wiffadà truhkumà apmirufchi; pehrnajeem waldischana scheligà prahtà schà kà palihdsejuse; bet naudu nabbadsini pee pirmahm buhweschanaham drihs istehrejufchi, un mallas truhkuma deht rusu miltus kà pat jehlà putrà ehdoht gruhtà wehderu-gulkà krittufchi; daschi stiprà seemas aufstumà bes filta apgehrba apfallufchi, un zitti weetahm, fur uhdens tiffai gauschi dsillàs allàs dabbujams, slahpès nonihkufchi.

Gan dauds buhtu ko rakstihst, ja gribbetum isteikt, ar kahdahm gruhtibahm un mohkham schee Zggauni un daschi Latweeschi zihnahs, kas Samaras gubernija, Zeiskas aprinki un schur tur deen'swidus Kreew'semmè isklidufchi.

No teem skanneem pulkeem, kas lahgu lahgàs ar pilnu malku un pilnu wesmu uf filita semmi gahjufchi, zitti jau ubbagu kahrtà, fluffi un behdigi, at-

pakka atnahfufchi, un zitti taggad palihdſſibas gaida preeſch ta paſcha zella; bet teem, kaſ tur pat paleef ſweſchumä, wehl laikam daſchas karſtas behdas buhs jazeefch, pirms ſilto ſemmi fauks par ſawu tehſſemmi.

Pats Reinbergſ, no ſaweem beedreem atſtahts un leelä truhkumä, taggad noſcheſlojoht, ka neprahtigi iſdarrijis; tur klaht wehl zitti winnam ruhkti pahrmettoht, ka ſchohs arr tahdä pohſtä ſew lihds eeweddis.

Bet Lutteru mahzitajs Krimm-puſſſallä, kaſ tohs ſweſchineekus reiſahm apmeklejis un, pats Jggauuu wallodu nepraſdamſ, zaur tulkü tohs kã ſpehdamſ ar Deem'wahrdreem apkoſpis, kaſ zittus lizzibas beedrus ſirſnigi uſaizina, lai ar mihleſtibas dahwanahm behdu lautineem palihgã nahkam. Pateikdami Deewam, kaſ gruhtä kahrdinaſchanaſ laikã muhs ſchehligi paſargajis, lai ſird' un rohkaſ nabbadſineem neaiſſlehdſam, bet lai tur klaht to ſakkam' wahrdu arri wehrã paturram:

Darr', ko darridamſ, apdohma gallu!

N—n.

Nã Keiſers Alekſanders Birmais Deewam gohdu dewis.

Kad Keiſers Alekſanders Birmais pehz beigteem Sprantſchu karreem pa Kreewu-ſemmi reiſoja, tad laudis winnu mallu mallã ar leelu gohdu un lihgmibu uſnehma un ar ſlawas-runnahm un ſlawas-dieefmahm pahrlaeku uſteizja. Bet Behterburgã pahrbrauzis Keiſers 27tã Oktober 1817tã gaddã tahduſ rakſtus iſlaida:

„Ne ſenn pa ſawas walſts daſſahm reiſojoht ar ſahpehm daſchãſ weetãſ tahdaſ teiſſchanaſ eſmu dſirdejis, kaſ mannim ne maſ nepeenahkaſ, bet Deewam ween. Eſ no wiſſaſ ſirdſ tizzedamſ tizzu, ka wiſſſ labbumſ mums rohkaſ nahk ween weenigi zaur muhſu Kungu Jeſu Kriſtu, un beſ winna iſ katrſ zilwekſ, lai woi zil augſtã kahrtã buhdamſ, irr launſ ween; un man ſchkeet ka tee Deewam winna peenahkam gohdu laupa un zilwekuſ wairak zeeni ne kã Deewu, kaſ manni taddeht pahrlaeku uſteikufchi, ka Deewſ zaur mannu rohku ſawu warru un ſpehku parahdijis. Taddeht ſirdſ manni ſpeeſch to ſtipri aiſleegt, ka mannim to gohdu dohd, kaſ Deewam nahkaſ; eſ tahdaſ uſteikſchanaſ un liſchleſchanaſ wairſ negribbu dſirdeht; tahſ mannahm auſihm reehj. Iſkatrſ lai tam wiſſu ſpehzigam Deewam ween pateiz par to ſwehtibu, ko Winſch pahrmums iſlehhis. Iſ katrſ lai Winnu luhds, ka lai Winſch mums wiſſeem ſawas garrigaſ dahwanãſ grihbetu doht. To darridami juhs buhfat ſwehteem rakſteem paklauſigi, kaſ mums pawehl gohdu doht tam

muhſchigam Rehninam ween, tam Nemirſtamam, tam Neredſamam, tam kaſ ween irr Swehtſ un Gudrſ un Taiſnſ!“ —

N. B.

Luttera mahzibas.

10. Kã tehſam mahte ſawuſ behrnuſ buhs walddiht.

Wezzakeem Deewſ pawehlejis behrnuſ ne ween koſht un audſinaht, bet arri waddiht un walddiht. Taddeht derribãſ jeb prezzibas, kaſ beſ wezzaku ſinaſ un uſtauſchanaſ taiſitaſ, newarr leeti derreht nedj paſtahweht — ne Deewa, ne zilweku teeſã.

Bet to padohmu wezzakeem nedohdam, ka jaunekli ar warru un prett paſcha grihbeſchanaſ buhs ſpeeſt uſ laulibu. To nebuhs darriht! Tew ſawu behrnu nebuhs peeſſpeeſt, lai prezzjahſ ar tahdu zilweku, kaſ winnam reehj un ko winſch newarr mihtohht un zeeniht! Laulibã behdaſ uſnahk un gruhtibaſ jau daſch'daſchadaſ, un brihſcham ruhkaſ affaraſ jaleij pat teem, kaſ kohti bij eemihkojuſcheeſ pirms prezzjahſ un dſihwojoht arween wehl mihleſtibãſ preekuſ un laimi bauda; kã tad pahrzeetihs tee nabbadſini, kaſ uſ mihleſtibãſ, ar warru tiſkai ſaſpeeſti uſ laulibu!

Tad nemmat wehrã, mihtu wezzaki, ka laulibu leegt, un — uſ laulibu ſpeeſt, irr diwaſ, pa wiſſam ſchkirramaſ, leetaſ. Laulibu leegt, kaſ daſchlahrt wezzaku ſpehkaſ ſtahw, bet uſ laulibu ſpeeſt — ne muhſcham!

Weeglak arween zeeſchamſ, kad mihleſtibu, kaſ diweju ſtarpã eedeggufeſ, ſchkirr un iſahrda, ne ka kad diwũſ koſpã ſadſenn, kam ſawã ſtarpã naw ne mihleſtibãſ ne patikſchanaſ. Tur ſahpeſ buhs uſ kahdu laiku, bet tẽ warr iſzelteeſ nelaiime muhſchiga un nebeidſamſ pohſtaſ. — Kã tad nu wezzakeem tahda warra buhtu dohta!

Taddeht tehſw mahte, kaſ ſawu behrnu uſ laulibu ſpeeſch, kur behrnam paſcham preezibas naw un mihleſtibãſ, tee ſawu warru pahrlahpj un paleef ſawam behrnam par ſpaiditajeem un maitatajeem. —

Katram to buhs ſinnaht: Kad tehſw woi mahte pawehl, mahza jeb luhds, ko Deewſ irr aiſleedſis, tad tew buhs ſajziht: „To nedrihſtu!“ To peenahkaſ Deewam wairak klaufiht ne ka zilwekeem.!) — Tad nu tehſam un mahte behrnuſ buhs mahziht un waddiht ar ſwehtu apdohmu, ne wiſ pehz ſawas patikſchanaſ, bet pehz Deewa prahta. —

* Kur Deewſ nedohd mihtibu,

Weenprahtibaſ garru,

Tur Winſch aiſleedſ laulibu.

Rezell to ar warru!

N—n.

¹⁾ Ap. darb. 5. 29.

Tizzibas zetsch.

1. Mosh. gr. 22. nod.

Luhl' tehws ar dehlu krehslinã
 Itt agri dohdahs klaijumã.
 Pee debbes rihta swaigsne spihd,
 Wehl semme bauda duffas brihd'.
 Un zekka beedri prohjam steids,
 Ne wahrdinu weens ohtram teiz.
 Dehls sweiks un jauks, kã rihta laiks,
 Tam azzis spohschas, pasahrts waigs.
 Tehws, firmgalwis, wehl spehka wihrs,
 Winsch gaitã skaidris, firdi tihrs.
 Reds, sehnam peekuhst muggura, —
 Tas malku nefs preeksch uppura.
 Bet ugguns tehwan rohkã stahw,
 Un nãsis afs us paschu nahw'.
 „Teh', malka fehẽ un ugguns swehts,
 Bet kur tas jehrinsch isredsehts?“
 „Deews isredsehs pats jehrinu, —
 Tik eesim sawu zellinu.“
 Un zekka beedri prohjam steids,
 Ne wahrdinu weens ohtram teiz.

Tã aiseet wezz'tehws Abraãms
 Ar Jsa'ku mums apsinnamẽ, —
 Ar Deewa dohtu Jsa'ku,
 Saw' preef' un krohni weenigu.
 Winsch aiseet, kaut arr nahkãhs gruh't';
 Kã Deewam patihl, tã buhs buht.
 Winsch uskãhp kalnã Morijã
 Un dar', kã Deews Kungs wehleja.

Wehl daudskahrt zekka beedri eet
 Pehz Deewa prah't' us upp'ra weet'.
 Daschs jauneklis, zits wezzumã,
 Tee noet kluffã apdohmã.
 Schim behdu zepfi dwehfl'le kuhst,
 Tam shehlumõs firds lihds gribb luhst.
 Zits fãhpẽs gulloht nahwi gaid',
 Zits lihdsãs fehsh un raud un waid.
 Tehws mahte aisnẽs behrinu
 Uj wehso duffas weetinu.
 Draugs glabba draugu semmitẽ,
 Un weentuls paleel pasaulẽ.
 Un beedri wiffi prohjam steids,
 Bairs naw, kas preeka wahrdu teiz.
 Bairs naw, kas palihds truhkumã,
 Kas rohlu pasneeds nespehã.

Bairs naw, kas bailẽs drohshina,
 Kas nahwẽ azzis aisdarra.
 Kã Deewam patihl, tã buhs buht;
 Ness' krustu, kaut arr nahkãhs gruh't'.
 Dohd, ko Winsch prassa, dohd lab'prah't,
 Un fãkki paldeews! wehl turkflãht.
 Un nemekle un nerunna:
 Zik ilgi Kungs? un kãpehz tã?
 Lai nakts un tumfiba tew' fedf,
 Winsch tewi tomehr sinn un redf.
 Tew winna wahrdu swaigsne spihd,
 Jau deena aust — par masu brihd'.

Kas nahk tur leelã lihgsmitã
 No upp'ra kalna Morijã?
 Tur nonah't wezz'tehws Abraãms
 Ar Jsa'ku, mums apsinnamẽ.
 Ar Deewa dohtu Jsa'ku,
 Saw' preef' un krohni weenigu.
 Winsch wedd pee rohkãs puisenu
 Un debbes redf atwehrtu.
 Tas eijoh't kluffam waid un raud,
 Bet pahrnãktoht ween preeku baud'.
 Zetsch fãhzees fuhrãs affarãs,
 Ar flawas dseefmahm nobeidsãhs.
 Tas Kungs irr shehligs muhschigi,
 Winsch negribb behrna affini.
 Jau upp'rim lizzis aunenu,
 Ar meeru atlaisch Jsa'ku.
 Bet Abraãms, Deewam tizzedãms
 Uj ziltu ziltihm gohdajãms.

Tãd tizzi ween un nerunna:
 Zik ilgi, Kungs? un kãpehz tã?
 Deews muhscham kaunã ne-atstãhs,
 Kas tizzibã Tam pakaujãhs.
 Un kad tew firds gribb puschu luhst,
 Un affaras pah't waigeem pluhst:
 Winsch fãwa Dehla nopelnã
 Tew wiffãs wainãs dseedina.
 Pee debbes redfi swaigsnes dauds,
 Pee juhãrs leelu smilshu kãudf':
 Bet tizzibã ween staigajoh't
 Daudf wairãk tew buhs eemantoh't:
 Scheit meeru, preeku, swehtibu,
 Tur krohni nesawihstãmu.

R—n.